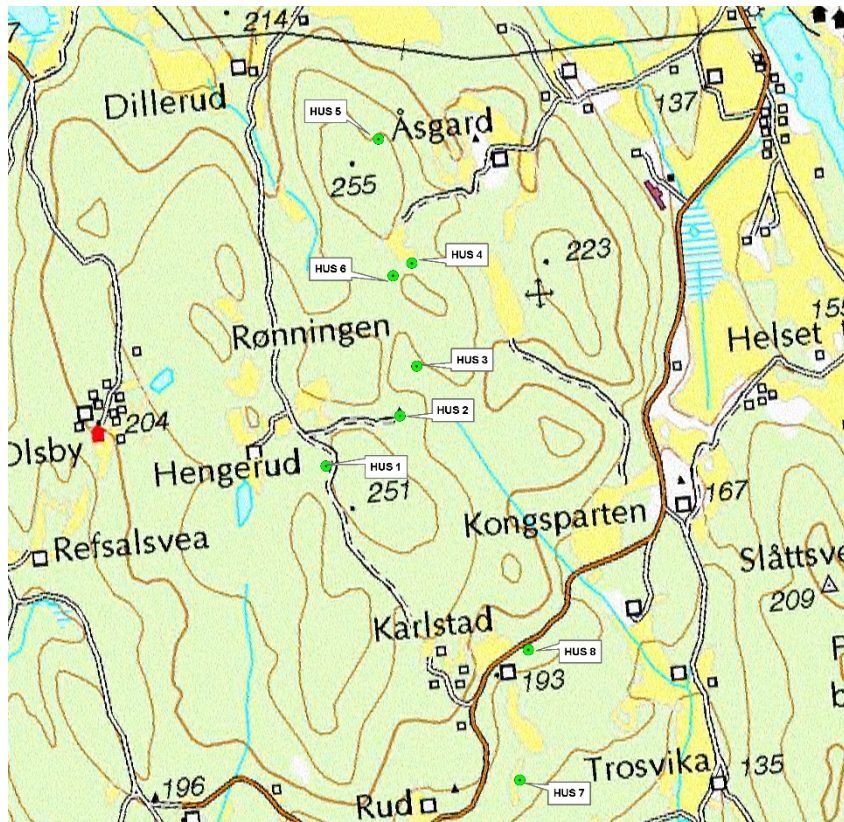

Husmenn i Åsgårdskogen

Hvor bodde de?

- ▶ Karlstad (m/ Gjerdingen)
- ▶ Gjerdingen
- ▶ Søberg Nordre
- ▶ Søberg Søndre
- ▶ Meningen
- ▶ Toppen
- ▶ Søndre Åsgårdsstua
- ▶ Nordre Åsgårdstua

Gjerdingen

- ▶ 1865; Selveier var Anders Hansen f. 1805 i Hurdalen, kone Inger Kristoffersdatter f 1797 i Hurdalen og deres datterdatter Georgine Nilsdatter f 1864. Datter Marthe K. Andersdatter f. 1841 i Hurdal var tjenestepike borte "nu tilfældigvis hjemme"
- ▶ Verken Marthe eller Georgine er lenger bosatt i Stange i folketellinga i 1900

Karlstad 1865

- ▶ enke Dorten Marie Larsdatter. Hun var som Gjerdingenfolket født i Hurdal i 1826. Marie har sønnen Peder Larsen f. 1860 i Stange. Husmann uten jord "simpel arbeidsmann", Peder Svendsen f. 1826 i Stange, hans kone Inger Jensdatter f. 1829 i Romedal og deres to sønner Svend Pedersen f 1856 og Jens Pedersen bodde også i Karlstad, men hadde eget hushold.

Karlstad 1900

- ▶ skogsarbeider Herman Johannessen f. 1854 (se Åsgårdstua) i Løiten og kona Augusta Kristiansdatter Nyengen f 1862 d 1940, gift 1883 med barna Karl f.1885, Harald 1887, Alis 1888, Elise 1892, Severin 1894, Otto 22.1.1896, Arne 1897, Sofie 1898 , Martin.f 18.11.1900 som forpakter Karlstad. Eldstemann Karl på 15 er skogskjører. Embret ble født 1902, Eline og dødfødt tvilling Lars 7.1.1903, Olaf 21.10.1904 og sistemann Ole 11.10.1905 d. 1994.

Trange kår

- ▶ Mange av barna i Karlstad reiste til Amerika; Johan før 1900, gårdsgutt Karl reiste 22.2.1905 (konf. 1900), Harald reiste 26.2.1906, Severin 30.4.1912, Olga Elin (konf 1907) 1913, Otto (konf 1910) 17.4.1913 og butikkbetjent Arne (konfirmert 1912) 6.5.1915.
- ▶ Har du noen slektninger i Amerika?
- ▶ Hvor mange norske etterkommere er det i Amerika?

Karlstad

- ▶ I 1923 ble Gjerdingen og Karlstad solgt under ett til forpakteren Herman Johannessen. Hans sønn Ole Karlstad overtok i 1940 og drev fram til 1994
- ▶ Aase Alm som er født 1928 og oppvokst i Silviken husker ikke husa verken på Gjerdingen eller Grindstua (Kongsparten).
- ▶ Hvem kan fortelle om dette i dag? Lag et intervju?

Søberg 1865

- ▶ tømmermann og husmann med jord Mathias Gundersen f 1831 i Stange, hans kone Sesel Jensdatter f 1829 i Stange og barna Ole Mathiassen f. 1854, Anne M Mathiasdatter f 1856, Gina Mathiasdatter f. 1858, Jens Mathiassen f 1861 og Mathia Mathiasdatter f 1864 (10.9.1865 ble Mathæa født i følge kirkeboka).
- ▶ Hvorfor er det ulikt i folketellinga og i kirkeboka tror du?

Søberg 1900

- ▶ Andreas Eriksen f. 1826 i Feiring, kona Lina Nilsdatter f. 1847 og døtrene Lovise f 1889 og Elise f. 1894 i Søberg.
- ▶ De siste som bodde i Søberg Nordre var Arne Alnæs f. 1908 og Else Haug. Han var gardskar på Åsgård. De flyttet til Stange ca 1920, men Arne ble alltid hetende Søberg`n.
- ▶ Etterkommere? Bilder?

Meningen

- ▶ skinnfellmaker og murmester Kristen Schjønnesen f.1796 med sin kone Oliv Gudmundsdatter f 1788. Datteren Inga Kristensdatter f. 1820 bor hjemme og hjelper foreldrene. Hun er ugift og har barna Simen Kristiansen f. 1849 og Ole Johannessen f. 1863. Simen er gjørtlergutt.
- ▶ Snekker og ungar Simen flytta 5.4.1880 til Amerika (f.1850 i følge utflytterreg.)

Søndre Åsgårdsstua 1865

- ▶ enkemann og dagarbeider Lars Pedersen f. 1796 i Stange

Søndre Åsgårdsstua 1900

- ▶ husmannsenke Eline Olsdatter f. 1828 i Løiten, hennes to døtre Anne Johannesdatter f 1847 i Løiten og Juliane Johannesdatter f 1864 og Julianes datter Ida Elise Martinsdatter f 1892. Anne forsørges av fattigvesenet og Juliane vasker og baker til livets opphold.

Nordre Åsgårdsstua 1865

- ▶ Johannes Haavelsen f 1823 i Land og hans kone Eline Paulsdatter f. 1827 i Løiten, tre barn som er født i Løiten Anne Johannesdatter 1846, Karen Johannesdatter f.1851 og Hermand Johannessen f.1853. Anne er registret i folketellinga som sindsvag. De tre neste barna er født i Stange og det er derfor sannsynlig at de flyttet til Aasgaardstuen mellom 1853 da Hermand ble født og 1856 da Karoline Johannesdatter kom. De to siste er Oline f 1869 og Juliana f 1863.

Nordre Åsgårdsstua 1900

- ▶ enkemann Knudt Pedersen f 1822 bodde som innerst i Nordre Aasgårdstuen. Han ble vesentlig forsørget av Fattigvesenet.
- ▶ Hva er fattigvesenet?
- ▶ Har vi noe tilsvarende i dag?
- ▶ Hva mener vi med velferdssamfunn?

Åsgårdstua Nordre

- ▶ Oskar Sønnerhaugen og Ester bodde der under krigen med minst 8 barn. De flytta til Magnhildsstua ved Måsabekken ca 1950.
- ▶ Datter Ragna brant inne på en Hagen, en husmannsplass under Sørumsjøen på slutten av 60-tallet.
- ▶ Herman Holtet fra Odalen frakta huset til Klokkerhagen på Tangen i 50-åra, der det står i dag.
- ▶ Tuftene ble slettet da Telenor anla vei til mast for ca 20 år siden.

Flytting

- ▶ Åsgårdstuene i 1865 og 1900?
- ▶ Eline het Paulsdatter. Eldstedatter Anne og yngstedatter Juliane har samme navn og fødselsår. Det kan virke som de nå har flyttet til den andre Åsgårdstua?
- ▶ Når er flytterdagen?
- ▶ Hvorfor flytta husmenn og gårdsarbeidere?

Toppen 1865

- ▶ graver og dagarbeider Even Pedersen har 4 mål jord i 1865, f. 1828 i Stange og gift med Sesel Halvorsdatter som er 8 år eldre (f. 1820). De har barna Peder Evensen f 1851, Berthe Evensdatter 1853 og Helene Evensdatter 1856.

Hva gjorde de?

- ▶ Dyrket korn, erter og poter til eget forbruk på 1 til 6 mål
- ▶ Håndverkere
- ▶ Skogsarbeidere
- ▶ Gårdsarbeid
- ▶ Graver
- ▶ Dagarbeider
- ▶ Seterdrift

DOMKIRKEODDEN MUSEET

www.domkirkeodden.org

Redskaper

- ▶ Gårdsarbeid?
- ▶ Snekker? Snekkersveen?
- ▶ Skomaker?
- ▶ Skinnfellmaker? Skinnfellmakerløkkja
- ▶ Garver? (Refsalsveen)
- ▶ Gjøtler (Simen)

Seterdrift?

- ▶ Hva gjorde de der?
- ▶ Ysting
- ▶ Kinning
- ▶ Kulturlandskap
- ▶ Almenning- utmark som ressurs

HEDMARKSMUSEET

Bjerg-Karin Ringen 2015

www.dokumentasjon.no

KLARTE SE TILBEREISE, HEST MED VOGN, BIL, GRUPPE : 4 FRA VENSTRE: LYDIA AASGAARD, SITTENDE BERIT AASGAARD, EV

På den enkelte plass

- ▶ Aasgaardstuen søndre $\frac{1}{4}$ t bland korn $\frac{1}{2}$ t poteter
- ▶ Aasgaardstuen nordre ei ku, $\frac{3}{16}$ t bygg, $\frac{1}{2}$ t bland korn og $\frac{1}{12}$ t poteter
- ▶ Meningen $\frac{1}{4}$ t blandkorn og $1 \frac{1}{2}$ t potet
- ▶ Toppen $\frac{1}{8}$ t bygg, $\frac{3}{8}$ t bland korn, $\frac{1}{16}$ t havre og 1t potet
- ▶ Olsrud $\frac{3}{16}$ t bland korn, $\frac{1}{2}$ t potet
- ▶ Søberg nordre $\frac{1}{2}$ t bland korn og 1t poteter.
- ▶ Søberg søndre?
- ▶ Gjerdingen $\frac{1}{8}$ t bygg, $1 \frac{1}{4}$ t bland korn, $2 \frac{1}{8}$ t erter og poteter
- ▶ Karlstad $\frac{1}{2}$ t bygg, $1 \frac{1}{2}$ t bland korn, $\frac{1}{8}$ t erter og 3t potet

Undringsspørsmål?

- ▶ Hva bruktes de ulike kornsortene til og hva slags potetslag dyrket de?
- ▶
- ▶ Hvor mye melka ei ku og hva var slaktevekt på kyr, sau, geit og gris? Melka de geitene?
- ▶
- ▶ Hva slags husdyrraser hadde de?

Potet-kan brukes til alt...

- ▶ *Gudmund Balvoll*: Historisk oversyn over potetdyrking og potet som næringsmiddel i Noreg
- ▶ *Henry Notaker*: Potetenes kulinariske norgeshistorie
- ▶ Potetretter i ulike samfunnslag på 17- og 1800-tallet
- ▶ *Tore Bjor og Lars Roer*: Sikring av verdifullt nordisk potetmateriale
- ▶ *Anders Haugum*: En knoll for enhver anledning - Norsk potetindustri
- ▶ *Astri Riddervold*: Potetoppskrifter historisk, geografisk og sosialt.
- ▶ *Inger Johanne Lyngø*: Det «trygge midtpunkt» Potetens plass og status til hverdag og fest

Hvilke husdyr hadde de?

- ▶ Kuer

 - Telemarkskyr

 - Dølafe

 - Østlandsk rødkolle

- ▶ Sauer

 - Gammel norsk sau

 - Gammel norsk spæl

 - Dalasa

Bjørg-Karin Ringen 2015

Kongspartkuene ser ut til å ha vært Telemarksku

HEDMARKS MUSEET
www.domkirkedden.org

Dyrene på bildet som er fra Trosviken-Asgårdsseter-Lalumsvangen kan være Telemarksku til venstre og Dølafe i midten.

HEDMARKSMUSEET

www.domkirksodden.org

På de enkelte plassene i 1865

- ▶ Aasgaardstuen nordre ei ku
- ▶ Toppen har ei ku
- ▶ Olsrud 2 sauer
- ▶ Søberg 1 ku
- ▶ Gjerdingen 2 kuer og 5 sauer.
- ▶ Karlstad en hest, 4 kuer, 6 sauer

Åsgårdstua søndre

- ▶ 1865 Husmann med 2 mål jord, enkemann og dagarbeider Lars Pedersen f. 1796 i Stange hadde $\frac{1}{4}$ t bland korn $\frac{1}{2}$ t poteter
- ▶ 1900 husmannsenke Eline Olsdatter f. 1828 i Løiten, hennes to døtre Anne Johannesdatter f 1847 i Løiten og Juliane Johannesdatter f 1864 og Julianes datter Ida Elise Martinsdatter f 1892. Anne forsørgeres av fattigvesenet og Juliane vasker og baker til livets opphold. Det kan se ut som dette er de samme som bodde i Åsgårdstua nordre i 1865, sjøl om Eline da het Paulsdatter. Eldstedatter Anne og yngstedatter Juliane har samme navn og fødselsår. Det kan virke som de nå har flyttet til den andre Åsgårdstua?

Skreddersveen

LARSEN, JENS LARSEN FORAN STUA SKREDDERSVEEN, DILLERUDEIE, TANGEN I 1922

HEDMARKSMUSEET

www.domkirkeodden.org

Björg-Karin Ringen 2015

NR. 2 FRA VENSTRE: SYVERIN ÅSGARD, TANGEN, UTVANDRER,

Ebjørg-Karin Ringen 2015

HEDMARKSMUSEET

TIL VENSTRE: HARALD H. KARLSTAD, STAMPEDE, N. DAK. USA

TIL VENSTRE: HARALD H. KARLSTAD, STAMPEDE, N. DAK. USA, VANDRER FRA TANGEN

Bjørg-Karin Ringen 2015

HELMARKSMUSEET
www.domluleodden.org

Flytting- migrasjon

- ▶ Enke Berte Knudsdatter f. 1829 flytta 30.9.1866 til Ål, med barna Herman f 1855, Anne f.1857, Christian f. 1859, Karen f. 1862 og Ole Andreas f. 1864.
- ▶ Snekker og ungkar Simen Kristiansen f.1850 flytta 5.4.1880 fra Åsgårdseie (Meningen) til Amerika
- ▶ Tjenestepike Pauline Knudsdatter f.1860 flytta 21.4.1893 fra Å til Amerika.
- ▶ Kan du finne etterkommere etter disse?

familiestruktur

- ▶ Hvorfor hadde de mange barn? Hvorfor har vi færre dag?
- ▶ Er det andre land hvor det er vanlig med mange barn i dag?
- ▶ Videre til ulike kirkesamfunn, migrasjon....
- ▶ Alder på kone/ mann
- ▶ Enslige mødre?
- ▶ Innerst, legd?

Kulturminnesti

- ▶ Merking på kart
- ▶ Skilting
- ▶ Informasjon og tilrettelegging av informasjon
- ▶ Levende
- ▶ Nettsted
- ▶ Bok?
- ▶ Undringsbenker
- ▶ Merking og rydding av sti
- ▶ Vedlikehold
- ▶ Rasteplasser
- ▶